

ANALÝZA ZASTOUPENÍ ŽEN NA POZICÍCH STAROSTEK A PRIMÁTOREK V ROCE 2023

Mgr. Veronika Šprincová

Fórum 50 %, o.p.s | www.padesatprocent.cz

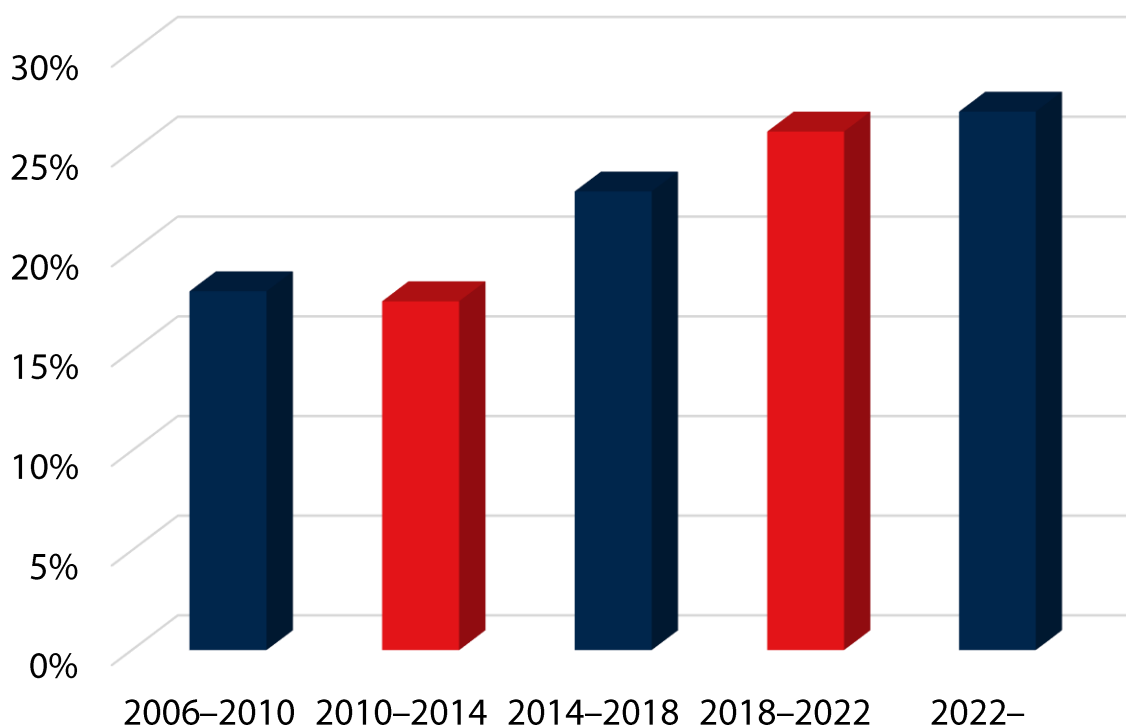
*Projekt byl realizován
za finanční podpory
Úřadu vlády České
republiky.*

Projekt byl realizován za finanční podpory Úřadu vlády České republiky. Výstupy projektu nerepresentují názor Úřadu vlády České republiky a Úřad vlády České republiky neodpovídá za použití informací, jež jsou obsahem těchto výstupů.

Zastoupení žen na pozicích starostek a primátorek **není nijak systematicky sledováno a vyhodnocováno**, proto lze jen s obtížemi hodnotit jeho vývoj v čase a to jak v celkových číslech, tak v jednotlivých krajích či typech měst a obcí. Jak uvádí publikace Ministerstva vnitra *Veřejná správa v České republice 2022: Výroční zpráva o stavu veřejné správy České republiky za rok 2022*¹, **současné celkové zastoupení žen** na pozicích starostek a primátorek **27 %**. Jak materiál dále uvádí: „nejvyšší podíl zastupitelů na pozici starostů, jak mužů, tak žen, představují osoby ve středním věku, tj. 40–59 let.“

Z ad hoc sbíraných a vyhodnocovaných dat, která jsou dostupná za období od roku 2006. je také zřejmé, že se zastoupení žen v čele měst a obcí zvyšuje. Jak však zachycuje následující graf, **tempo nárůstu je relativně pomalé** a rozdíl oproti minulému volebnímu období činí jen zhruba 1 p.b.

Graf č. 1: Vývoj zastoupení žen na pozicích starostek a primátorek (2006–2022)

Zdroje dat: Svaz měst a obcí ČR, Ministerstvo vnitra ČR, Úřad vlády ČR; graf autorka

Přesnější údaje za období od roku 1994 jsou k dispozici pro obce III. typu. Z následující tabulky je zřejmé, že v obcích s rozšířenou působností se zastoupení žen na pozicích starostek zvyšuje. Za třicet let od prvních voleb se více než ztrojnásobilo. Data pro léta 1994 – 2006 jsou převzata z knihy *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky* z roku 2009² a doplněna údaje Ministerstva vnitra.

¹ Ministerstvo vnitra ČR. *Veřejná správa v České republice 2022: Výroční zpráva o stavu veřejné správy České republiky za rok 2022*. Dostupné na <https://www.mvcr.cz/soubor/vystupy-a-souvisejici-vyrocní-zprava-o-stavu-verejne-spravy-v-cr-v-r-2022.aspx>

² BALÍK, S. (2009). *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing

Jak je zřejmé z následující tabulky, vývoj na úrovni obcí III. typu nekopíruje celkový vývoj. Po prvních třech volbách docházelo k nárůstu zhruba o 2 p.b., dramatictější se zvýšil podíl starostek na této úrovni po volbách v roce 2006, a to o 6 p.b. Pro další období nemáme dostatek dat, z údajů z let 2014 a 2022 je však zjevné, že podíl žen opět stagnuje nebo dokonce klesá.

Tabulka č. 1: Podíl starostek v obcích s rozšířenou působností (1994–2022)

Volební rok	Podíl starostek v ORP
1994	4 %
1998	6 %
2002	8 %
2006	14 %
2010	Není dostupné
2014	16 %
2018	Není dostupné
2022	14 %

Zdroj dat: Balík, 2009; Ministerstvo vnitra ČR, tabulka autorka

S ohledem na nekonzistentnost metodiky sběru dat nelze některé parametry (například zastoupení žen a mužů v čele měst a obcí v jednotlivých krajích ČR) v čase srovnávat. Stejně tak některá data pracují jak s kategorizací dle typu obce, tak dle počtu obyvatelstva, jiné přehledy pracují pouze s jednou z nich.

Stejně jako v případě celkového podílu žen v zastupitelstvech platí i v případě starostovských a primátorských pozic, že s velikostí města či obce se podíl žen snižuje. Jak uvádí výroční zpráva: „nejvyšší správní funkci obce vykonávají ženy spíše v menších obcích I. typu. To je v souladu i s předchozím vývojem: podle analýzy z let 2017 a 2021 podíl žen v čele obcí o velikosti 199 až 499 obyvatel dosahuje 28 %, následně pozvolna klesá. U obcí/měst čítajících více než 5 000 obyvatel podíl žen v čele obcí je 15 %.“³

U obcí všech velikostí platí, že ženy se v politice prosazují mnohem lépe jako nezávislé kandidátky. A čím je obec či město větší, tím jsou rozdíly viditelnější. V malých obcích do dvou tisíc obyvatel jsou ženy ve vedení ze 30 % coby nezávislé kandidátky, zatímco coby stranické nominantky už jen ze 22 %. Ve městech nad 20 tisíc obyvatel stojí v jejich vedení 25 procent žen – nezávislých, ovšem v barvách politických stran se jich přímo do vedení dostalo jen 14 %.

Data k jednotlivým městům a obcím najdete v naší [interaktivní prezentaci](#).

³ Ministerstvo vnitra ČR. *Veřejná správa v České republice 2022: Výroční zpráva o stavu veřejné správy České republiky za rok 2022*. Dostupné na <https://www.mvcr.cz/soubor/vystupy-a-souvisejici-vyrocní-zprava-o-stavu-verejne-spravy-v-cr-v-r-2022.aspx>

© **Fórum 50 %, o.p.s**

www.padesatprocent.cz